

γάμου, τὸ ἀπεφασίσαμεν πρὸ μικροῦ· ὁ Πέτρος ζητεῖ ἔδειαν ἔρχεται μαζί μας διὰ τὰς πρώτας ἐβδομάδας τῆς εὐτυχίας τῶν τέκνων μας.

Ἡ κ. Βενουά ἐχαίρετο τόσο ὥστε ἠσπάζετο πάντας.

— Ἄ! εἶπεν, ἐκεῖ εἶναι τῶντι ἡ Περουβία!

— Ναί, ἀγαπητή μου, ἔχεις δίκαιον, οἱ Παριστινοὶ εἶναι γελοιοί, δὲν ἐπιτυγχάνουν ἐδῶ ἄλλοι ἀπὸ τοὺς ἀνοήτους!

Ἀλλὰ πρὶν ἢ ἀναχωρήσῃ ὁ Βενουά ἀπὸ τοὺς τρομεροὺς αὐτοὺς Παρισίους ἠθέλησε νὰ δώσῃ εἰς ἑαυτὸν τὴν εὐχαρίστησιν μικρῆς τιμῆς ἐκδικήσεως καὶ ἔγραψε πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον τὰ ἑξῆς·

«Εἶμαι καταλυπημένος μὴ δυνθῆεις νὰ πραγματευθῶ μαζί με ὑμᾶς τὸν ὅποιον εὖρον τόσο καλόν, τόσο ἀφιλοκερδῆ εἰς τὰς δυστυχεῖς ἡμέρας μου· ἀλλὰ βεβαίως θὰ περηγορηθῆτε κάμωνων ἄλλας συμφερωτέρας ὑποθέσεις· σᾶς εὐχομαι πρὸ πάντων νὰ ἐπιτύχητε μετὰ τὸν βαρόνον Σακραμέντον· θὰ εὑρετε βεβαίως μίαν πλουσίαν κληρονόμον ἣτις θὰ σᾶς πληρώσῃ τὰς εἰκοσιπέντε χιλιάδας φράγκα σας.»

Δὲν ἐλησμόνησε πρὸς τούτοις νὰ τῷ στείλῃ εἰδοποίησιν τοῦ γάμου τῆς θυγατρὸς του· ἡ μόνη του λύπη ἦτο ὅτι δὲν ἠδύνατο ἀκόμη νὰ γράψῃ ἐν αὐτῇ ὁ κ. Βενουά, δῆμαρχος τοῦ *** λαμβάνει τὴν τιμὴν νὰ σᾶς εἰδοποιήσῃ κτλ. ἀλλ' εἶχε πεποιθήσῃ ὅτι θὰ ἔφθανε καὶ εἰς τοῦτο.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ΒΙΩΝ.)

Ο ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ

ΤΟΥ GRIMM.

(Συνέχ. Ἰδε φυλλάδ. 320.)

Μεταβαίνω εἰς τὰς λέξεις αἰτινες ἐκφράζουσι τὰς ἀπλουτέρας σχέσεις τῆς συγγενείας. Αἱ λέξεις αὗται, ἂν καὶ αἱ διάφοροι γλώσσαις πολὺ ἠλλοιωθήσων, σχεδὸν τὸν αὐτὸν τύπον ἔσωσαν, ὥστε ἐξ αὐτῶν ἡ ἀρχικὴ συγγένεια τρανώτατα ἀποδεικνύεται.

Ἡ λέξις *pater*, ἀγ. *fatat*, γτ. *fadat* συμφωνεῖ σχεδὸν κατὰ γράμμα μετὰ τοῦ ἑλλην. πατήρ, λ. *pater*, περσ. *pader*, σανσκρ. *pitā* (ὄνομ. στελ. *pitā*). Τὸ κοινὸν στέλεχος εἶναι *pā*—τρέφειν ὑπερασπίζειν.

Παράγωγον εἶναι *feter* (*Vetter*), ἀγ. *fetiro*, *fatago*. Αὕτη ἡ λέξις ἐσήμαινε κατ' ἀρχὰς τὸν ἀδελφὸν τοῦ πατρός, τὸν *pātrōn* (λατ. *patruum*), τὸν θεῖον· εἰς δὲ τὴν νεωτέραν γερμ. γλώσσῃ σημαίνει τὸν ἐξάδελφον.

Τὸ *muter* (*Mutter*), ἀγ. *muotar*, τὸ ἑλλην. μήτηρ (δωρ. μάτηρ), λ. *mater*, περσ. *māder*, σανσκρ. *mātā*, ἀνάγονται εἰς τὴν ρίζαν *mā*. Τὸ περίεργον εἶ-

ναι, ὅτι αὕτη ἡ λέξις, ὡς καὶ τὸ *fater*, δὲν ἔχει μόνον τὴν αὐτὴν ρίζαν, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλας τὰς γλώσσας τὴν αὐτὴν κατάληξιν, ὅπερ ἀποδεικνύει, ὅτι ἀνήκει εἰς τὴν πρώτην ἐποχὴν τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἀρικῆς γλώσσης, οὐ μόνον κατὰ τὴν ὕλην, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν πλάσιν. Τὸ γερμ. *muter* σημαίνει σήμερον ἀκόμη τὴν γενέτειραν, ὅπως τὸ *mātā* τῶν Βέδας πρὸ τριῶν χιλιάδων ἐτῶν καὶ πλέον ἔτι.

Διὰ τὸν ἀδελφὸν εἶχον καὶ οἱ Ἕλληνες τὴν ἐκ τῆς κοινῆς ρίζης φερ παράγωγον λέξιν *φρήτηρ*, ὅπως βλέπομεν ἐκ τοῦ γλωσσήματος τοῦ Ἡσυχίου, φρήτηρ—ἀδελφός. Πρὸς τὸ ἑλλ. φρήτηρ ἀντιστοιχεῖ τὸ σανσκρ. *bhrātā*, λ. *frater*, γτ. *brōthar*, ἀγ. *bruo-dar*, γερμ. *bruder*.

Τὸ γερμ. *schwester*, ἀγ. *suestar*, γτ. *svistar*, δὲν ἔχει μὲν ἀνάλογον εἰς τὴν ἑλληνικὴν, ἀλλὰ εἰς τὴν λατ. (*soror*) καὶ τὴν σανσκρ. (*svasr*). Σύνθετον εἶναι τὸ *die geschwister*, τὰ ἀδελφία.

tochter, ἀγ. *toh-tar*, γτ. *dauh-tar* εἰσὶ ταυτόρριζα μετὰ τοῦ ἑλλ. θυγ-ά-τηρ καὶ τοῦ σανσκρ. *dah-i-tā*. Σημειωτέον, ὅτι μόνον αἱ δύο τελευταῖαι λέξεις εἶναι τρισύλλαβοι. Ὡς ρίζαν παραδέχονται *dhugh*, καὶ ἐπομένως ὁ Lassen θυγατέρα ἐνοεῖ τὴν ἀμέλγουσαν.

son (*Sohn*), γτ. *su-nu-s* ἔχει τὸ ἀνάλογόν του εἰς τὸ ἑλλ. υ-ιό-ς. Καὶ τὰ δύο ἀνάγονται εἰς τὸ στέλεχος *sū* (σανσκρ. *saṅāmi* τίκτω.)

ἀνεψιός καὶ τὸ γερμ. *neffe*, ἀγ. *nefo*, γτ. *nith-jis* ἔρχονται ἀπὸ τῆς αὐτῆς ρίζης, ἂν καὶ ἡ σημασία εἶναι διάφορος. Ἐνῶ ἡ ἑλληνικὴ καὶ ἡ νεωτέρα γερμανικὴ ὡς πρὸς τὴν σημασίαν συμφωνοῦσιν, ἡ ἀρχ. γερμ., ἡ λατ. (*nepos*), καὶ ἡ σανσκρ. (*napāt*) σημαίνουσι τὸν ἔγγονον.

Τὸ θηλυκὸν τοῦ ἀγ. *nefo* εἶναι *niftila*, ἡ ἔγγονή, λατ. *neptis*. Εἰς τὸ νεογ. *nichte* ἔγινε τροπὴ τοῦ *f* εἰς *ch*, ἣτις ἰδίως πρὸ τοῦ *t* εἶναι ἀρκετὰ συχνή.

Τὸ *kind*, τέκνον, ἀγ. *chind*, ἔρχεται ἀπὸ τοῦ στελ. *γεν* ὅπερ κρύπτεται εἰς τὰς λέξεις *γέν-ος*, *γίγνομαι* (ἀντι γι-γέν-ομαι). Τὰ γοτ. *keim-an* (νεογ. *keimen*) βλαστάνω, καὶ *kun-i* γένος, ἀνήκουσιν ἐπίσης ἐντὺθ. *Chuning*, *künig*, *könig* σημαίνει λοιπὸν τὸν πρῶτον τοῦ γένους.

Διὰ τοῦ γερμ. *schwager*, ἀγ. *suchur*, γτ. *svai-hra* διασαφηνίζεται τὸ ἑλλ. ἐκυρός, ὅπερ ὁ Pictet ἐκλαμβάνει ὡς σύνθετον ἐκ τοῦ *ε* (στελ. *sva*), ἴδιος, καὶ τοῦ *κύριος*, καὶ ὡς εὐγενῆ ὀνομασίαν ὅπως τὸ γαλλ. *beau père*.

Σημειωτέον, ὅτι εἰς τὴν νεωτέραν γερμ. *schwager* σημαίνει τὸν ἀδελφὸν εἴτε τοῦ συζύγου, τὸν δαῖρα, εἴτε τῆς συζύγου. Τὸ ἐκυρός (*πενθερός*) μεταφράζομεν διὰ τοῦ *schwigerfater*, τὸ δὲ ἐκυρά (*πενθερά*) διὰ τοῦ *schwigermutter*.

Ἐνταῦθα πρέπει νὰ ἀναφέρω καὶ τὰ ἐν τῷ στόματι τῶν παιδίων εὐχρηστα *tata* ἢ *tate*, *mamma* ἢ *mamme*. Ἐν αὐτοῖς συμφωνοῦσι τὰ μωρὰ τῶν Γερμανῶν πρὸς τὰ τῶν τε ἀρχαίων Ἑλλήνων (τάτα ἢ τατᾶ Myrin. ep. 4, τέττα Ἰλ. 4, 412) καὶ τῶν νεωτέρων, τῶν Ἀγγλῶν (*dad*, *daddy*) τῶν Ἀλβανῶν (*tate*), τῶν Βοσων (*tata*, *tatek*), τῶν Ἀτσιγγάνων (*dad*) κτλ.

Προσθέτω καὶ τὰ ἐξῆς οὐσιαστικά σημαίνοντα πρόσωπα· *greis* ἔχει τὴν αὐτὴν ῥίζαν καὶ σημασίαν μετὰ τοῦ ἑλλ. γέρον. *freund*, φίλος, ἀγ. *frunt*, γτ. *frjond-s*, εἶναι ἡ ἐνεργητικὴ μετοχὴ τοῦ γοτθικοῦ ῥήματος *frjōn* ἀγαπᾶν. Ἐκ ταύτης τῆς σημασίας προκύπτει ἡ τοῦ νῦν ῥήματος *freiēn* (ζητῶ κόρην τινὰ διὰ σύζυγον, μνηστεύομαι). Τὸ *freund* ἔρχεται ἀπὸ τῆς ῥίζης *fri* (*prai*), τὴν ὁποίαν ἔχομεν εἰς τὸ *prāos*. Πρὸς τούτοις κρίνω ἀξιωμακτικόν, ὅτι εἰς μὲν τὴν γερμανικὴν γλῶσσαν ὁ φίλος ἐκλαμβάνεται ὡς ἀγαπῶν, εἰς δὲ τὴν ζενδικὴν ὡς ἀγαπώμενος (*frj-a*). Ἀπὸ τῆς αὐτῆς ῥίζης παράγεται τὸ ἐπίθετον *fro* (*frōh*), ἀγ. *frō*, *frāo*, εὐθυμος, ἐξ οὗ τὸ συνώνυμον *frōlich*, ἀγ. *frōlich*, τὸ ῥήμα *freuen*, ἀγ. *frawjan*, *frōwen*, καὶ τὸ οὐσιαστικὸν *freude* (χαρὰ, σπασκρ. *prī-tis*), ἀγ. *frawida* ἢ *frēwida*.

Σημ. 1). Καὶ ἄλλα γερμ. οὐσιαστικά εἶναι πρώην μετοχὰ ἐνεργητικά· οἷον *feind*, ἐχθρὸς, ἀγ. *fiant*, γτ. *frjands* ἀπὸ τοῦ ἀπαρ. *frjan*-μισεῖν (ἀπὸ τῆς αὐτῆς ῥίζης καὶ τὸ *fehde*, ἀγ. *fēhede*, ἔρις, ἐχθρα), καὶ *heiland* σωτήρ, ἀγ. *heilant*, ἀπὸ τοῦ ἀπαρ. *heiljan* σώζειν.

Σημ. 2). Ἀπὸ τῆς ῥίζης *prī* ἀγαπᾶν παράγεται καὶ τὸ ὄνομα τῆς ἐν τῇ μυθολογίᾳ τῶν βορείων ἔθνων ἀπαντωμένης θεᾶς *Freyja*, ἣν ὠνόμαζον οἱ Ἀγγλοσάξωνες *Frige*, οἱ ἀρχαῖοι Γερμανοὶ *Frouwa*.

Ἡ *Freja* ἦτο ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τῶν βορείων ἔθνων θρησκείᾳ ἰδίως θεὰ τῆς σελήνης, ἔγεινεν ὁμως ἔπειτα θεὰ τοῦ ἔρωτος. Καὶ ὅπως ἡ Ἀφροδίτη τὸν κεστὸν ἱμάντα, οὕτως ἡ *Freja* κατέχει στιλπνὸν περιτραχήλιον, δῶρον νάννων τινῶν. Ἐπειδὴ δ' ὁ σύζυγός της *Odur* δὲν ἐπέστρεψεν ἔκ τινος ταξιδίου, περιεπλανᾶτο ἡ *Freja* ζητοῦσα αὐτὸν εἰς πολλάς χώρας καὶ ἐγνωρίσθη πενταχοῦ ὡς καλὴ θεά. Οἱ Σουηδοὶ εἶχον ἰδρύσει πρὸς τιμὴν τῆς ἀρκετοῦς ναοῦς, ὧν περιφανέστατος ἦν ὁ τῆς πόλεως *Upsala*, καὶ οἱ Σάξωνες τὴν ἐλάτρευον, Κάρολος δ' ὁ Μέγας κατέστρεψε τοὺς ἐν Μαγδεβούργῃ ναοὺς τῆς. Ἡ ἕκτη ἡμέρα τῆς ἐβδομάδος, ἡ παρασκευὴ, ἔλαθεν ἀπ' αὐτῆς τὸ ὄνομα *freitag*.

erbe, κληρονόμος, ἀγ. *arhja* εἶναι τὸ ἑλλ. ὄρφανός, ἐπειδὴ ὁ κληρονόμος εἶναι πάντοτε ὄρφανός,

ὅπως καὶ τὸ λατ. *heres* ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ ἑλλ. χήρος.

brauti-gam, νυμφίος, ἀρραβωνιαστικός, ἀγ. *brūtegomō*, εἶναι σύνθετον ἀπὸ τοῦ *brūt*, *braut*, νόμφη, καὶ *gomō* (γτ. *guma*), ἀνὴρ, ἄνθρωπος. Τὸ δεύτερον συνθετικὸν ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ λ. *homo*, τὸ ὅποιον εἶναι ταυτόρριζον μετὰ τοῦ ἑλλ. χαμαί, ὥστε ἡ λέξις *ἄνθρωπος* σημαίνει τὸν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους κατοικοῦντα. Τὸ *braut*, νόμφη, εἶναι κατὰ τὸν *Grimm* ἡ εἰς τὸν οἶκον τοῦ νυμφίου ἀχθεῖσα, σπασκρ. *praudha*, μετοχὴ παθητ. τοῦ *pravan*, ἀγειν, ἀπάγειν. Παράβλεπε τὸ λ. *uxorem ducere*. Ἡ δὲ ὑπανδρεία ὀνομάζεται γερμ. *heirat*, ἀγ. *hīrat*, ἰδίως προετοιμασία τοῦ γάμου. Εἰς τὴν ἀρχ. γερμανικὴν ἐσήμαινε *hīwī* τὸν ἐγγαμον βίον, *hīwo* ἢ *hīo* τὸν σύζυγον, *hīna* ἢ *hīa* τὴν σύζυγον. Ὑπανδρεύεσθαι ὀνομάζεται *hīwjan* ἢ *hījan*. Τὸ γερμ. *heiraten* ἐσήμαινε λοιπὸν κατ' ἀρχὰς συμβουλεύεσθαι, φροντίζειν δι' ἐγγαμον βίον, δηλαδὴ ἀποκατάστασιν, ἔπειτα ὑπανδρεύεσθαι. Τὸ δὲ στέλεχος *hī* εἶναι τὸ καὶ εἰς τὸ *κῆμαι*, κοίτη (γτ. *heīna*, οἶκος).

leute, ἄνθρωποι, ἀγ. *liut* λαός, πληθυντ. *liuti* ἄνθρωποι, ἔρχεται ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ στελέχους μετὰ τοῦ ἑλλ. λαός.

folk, ἀγ. *folc* εἶναι παράγωγον ἀπὸ τοῦ ἐπιθέτου *foll*, ἀγ. *fol*, πλήρης, γτ. *full-s*. Τὸ γερμ. *folk* ἀντιστοιχεῖ λοιπὸν πρὸς τὸ ἑλλ. πλῆθος κατὰ σημασίαν καὶ ῥίζαν (πλα). Παράβλεπε ἐκ τῆς λατ. τὸ *ple-nus* καὶ *po-pul-us*.

mann, ἀνὴρ, ἀνήκει εἰς τὸ στέλεχος *man* (μεν), ἀφ' οὗ μένος, μνήμη κτλ. (*Curtius Etym.* σελ. 294.) Τὴν αὐτὴν ῥίζαν ἔχουσι *manen*, ἀγ. *man* ὁ-ν μιμησκω, *mein-ung*, ἀγ. *meina* γνώμη. Τὸ *man* ἐσήμαινεν εἰς τὴν ἀρχαιοτάτην γλῶσσαν τὸν ἄνθρωπον, καὶ μάλιστα ὡς σκεπτόμενον (*denker*, σπασκρ. *manu*). Τὸ σπασκρ. *manushja* σημαίνει τὸ σκεπτόμενον ὄν, τὸν ἄνθρωπον.

Πόσον μεγάλην σημασίαν ἀπένεμον οἱ ἀρχαῖοι Γερμανοὶ εἰς τὴν λέξιν *mann*, ἀναφαίνεται ἐκ *Tacit. Germ. c. 2. Celebrant carminibus antiquis Thuis-tonem deum, terra editum, et filium Mannum, originem gentis conditoresque.*

Ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία *man* εἶναι τὸ *mann* εἰς τὴν σημασίαν ὁ ἄνθρωπος, ὅπως τὸ γαλλ. *on* ἐκ τοῦ ἀρχαιοτέρου *hom*, τουτέστι *homme*, ἔγεινε, διὸ καὶ *l'on*, ἀρχ. γαλ. *l'om* = *l'homme*.

Παράγωγα ἀπὸ τοῦ *man* εἶναι *manag*, *manec*, *manich*, τῶρα *manch*, πολὺς, μερικός, καὶ *managi*, *menige*, τῶρα *menge* πλῆθος· πρὸς τούτοις τὸ ἐπίθετον *mannisc*, *menisc*, ὅπερ κατὰ τὸν μὲν σχηματισμὸν ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ νεώτερον *männisch*,

κατά δὲ τὴν σημασίαν πρὸς τὸ νῦν οὐσιαστικὸν mensch.

Πολλαὶ λέξεις εἶναι σύνθετοι μετὰ τοῦ mann, ὧν ἀναφέρω τὰς ἐξῆς:

jemand, τὸ je, ἀγ. έο, io, γτ. aiv σημαίνει ἀ) πάντοτε, β) ποτέ, ἐξ οὗ jeder, jemals, κτλ. ἀγ. ieman, ioman, θοiman, ἕκαστος ἄνθρωπος, πᾶς τις.

niemand, ἀγ. nieman, οὐδείς, σχηματισμένον διὰ προθέσεως τοῦ ἀρνητικοῦ ni, ὅπως τὸ λ. nemo ἐκ τοῦ nehomio.

hermann (κύρ. ὄνομ.) ἀνὴρ τοῦ στρατοῦ, μαχητής, ἀγ. hariman, heriman.

Normannen, ἀγ. norimanni, οἱ ἐκ βορείων μερῶν ἐλθόντες ἄνδρες.

Markomannen, ἄνδρες τῶν συνόρων, ἀπὸ τοῦ οὐσιαστ. marke, ἕριον (λ. margo).

γ) Λέξεις τῆς γεωργίας. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀφῆκαν οἱ ἄνθρωποι τὸν νομαδικὸν βίον καὶ ἐπεδόθησαν εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὰς τέχνας τῆς εἰρήνης. Ἡ γεωργία εἶναι ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν θεῶν. Ὁ σίτος εἶναι ἱερὸς τῇ Δήμητρι (Βάβρ. 131, 6· πυρὸς φίλος Δήμητρος). Ὁ ἀγρός, τὸν ὅποιον εὐμενῶς προσβλέπει ἡ Δημήτηρ, φέρει ἑκατονταπλασίους καρπούς· τοῦ δὲ χωρικοῦ, ὅστις δὲν λαμβάνει καρπούς, οὐκ εἶδεν αὐτοῦ τὴν ἄλωνα Δημήτηρ (Βαβρ. 11, 9). Ἡμεῖς ὀνομάζομεν τὸν σίτον gottesgabe (δῶρον τοῦ Θεοῦ), ὅπως οἱ Δανοὶ gudsgave. Ὄταν ἐπὶ πολὺν καιρὸν δὲν ἔχη βρέξει καὶ ἡ γῆ ᾖ ξηρά, τότε χύνουσι οἱ χωρικοὶ ἀγγεῖον ὕδατος κατὰ τῆς κεφαλῆς γυμνοῦ κορασίου παρακαλοῦντες τὸν Θεόν· Θεέ μου, βρέξε μίαν βροχή ¹⁾. Τοῦτο τὸ κοράσιον ὀνομάζεται ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων χωρικῶν Περπεροῦνα, δηλαδὴ ἡ πεπυρωμένη, διότι παριστάνει τὴν πεπυρωμένην γῆν.

Ὅπως ἡ ἄρουρα λέγεται ὑπὸ τοῦ Ὀμήρου (Ὀδ. X, 98) βοῶν ἀνδρῶν ἔργα, καὶ παράγεται ἀπὸ τοῦ ἀροῦν, οὕτω τὸ γερμ. erde, γῆ, ἀγ. er(a)da, γτ. airta ἀπὸ τοῦ γτ. arjan (ἀροῦν). Τὸ ἄροτρον λέγεται γερμ. pflug, ἀγ. pluooc (δανιστὶ ploug, ἀγγλ. plough, ἀρχ. ἀγγλ. plow). Σχεδὸν ὅλοι μερὶ ἀρχίζουσαι λέξεις εἶναι ξέναι, ὅθεν φαίνεται, ὅτι ἡ λέξις pflug ἐλήφθη ἐκ τῆς σλαβικῆς (ploug"). Ὁ Grimm παραδέχεται, ὅτι ἡ σλαβικὴ λέξις εἶναι συγγενῆς καὶ ταυτόρριζος μετὰ τῆς σανσκρ. plava καὶ τοῦ ἑλλην. πλοῖον ἀπὸ τῆς ρίζης plav ἢ pla, plu ἢ pleF. Καὶ τοῦτο φαίνεται μοι πολὺ πιθανόν, διότι σχεδὸν εἰς ἑκάστην γλῶσσαν ὑπάρχουσι φράσεις παραβάλλουσαι τὸ τὴν θάλασσαν διαπερῶν πλοῖον πρὸς ἄροτρον, οἷον peragare pontum (Sen.

Med.650) ἢ das mer durchfurchen, ἀυλακίζειν τὴν θάλασσαν ¹⁾. Ὁ Grimm προσθέτει καὶ ἄλλην ὁμοίότητα τοῦ ἀρότρου πρὸς τὸ πλοῖον. Ὅπως τὸ πλοῖον ἔχει πῶραν καὶ πρύμνην, οὕτως ὁμιλοῦμεν περὶ pflughaupt καὶ pflugsterz (κεφαλὴ τοῦ ἀρότρου καὶ πρῶκτος ἀρότρου, δηλ. ἐχέτην αὐτοῦ, δανιστὶ ploughved καὶ plougstirât.)

akker ὀνομάζεται ἡ καλλιεργημένη γῆ εἰς τὴν γερμανικὴν, ἀγ. achar, γτ. akrs (δαν. ager) συμφώνως πρὸς τὸ ἑλλ. ἀγρός. Ὁ Kuhn παράγει τὸ ἀγρός δικαίως ἀπὸ τοῦ ἄγειν τὸ ἄροτρον ἢ τὰ ποιμνία, ὅπως τὸ γερμ. trift (νομῆ) ἀπὸ τοῦ treiben, ἄγειν τὰ ποιμνία.

feld (ἀρχ. σχζ. folda, ἀρχ. βουλγ. polje) κατὰ τὴν Κούρτιον ἐσήμαζεν κατ' ἀρχὰς ἐπι-πολ-ήν, μετὰ τοῦ ὁποίου ἔχει κοινὴν τὴν ρίζαν. Ἡ δὲ λέξις brachfeld, νέωμα, σημαίνει τὸν ἐν ἡσυχίᾳ κείμενον ἀγρόν. Τὸ πρῶτον μέρος εἶναι τὸ ἀγ. bracha, ὅπερ δυνάμεθα γερμ. νὰ ὀνομάσωμεν umbrechung (ἀπὸ τοῦ ῥήματος brechen, περὶ οὗ θὰ γείνη λόγος κειντέρω ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν ῥήματα), δηλ. ῥήξις τοῦ ἀγροῦ εἰς βώλους, πρώτη ἀροτρίωσις.

garten σημαίνει κῆπον, ὡς πρὸς τὴν ρίζαν ὁμοίως πρέπει νὰ παραβληθῇ πρὸς τὸ χόρτος, λ. hortus. Πρὸς τοῦτοις ἔχομεν ῥήμα gürteln, ἀγ. gurtjan, γτ. gairdan, περιζωννύουσι, ἀπὸ τοῦ der gurt, παράγωγ. gürtel, ζώνη· gards σημαίνει εἰς τὴν γουθικὴν περιπεφραγμένον τόπον, αὐλήν, οἰκίαν, gart εἰς τὴν ἀρχ. γερμανικὴν συνέλευσιν, κύκλον, χορόν, ἐξ οὗ heimgarten²⁾, οἰκιακὸς κύκλος, συναναστροφή.

hof, αὐλή, καὶ τὸ ἑλλ. κῆπος ἔρχονται ἀπὸ τὴν αὐτὴν ρίζαν σιάπ, (σιάπτω). Τὸ hof σημαίνει καὶ τὴν αὐλήν τοῦ βασιλέως κτλ. ἐξ αὐτοῦ παράγονται τὰ ἐπίθετα höflich εὐγενῆς (κατὰ τοὺς τρόπους) καὶ höfisch ἀδελικός. Τὸ τελευταῖον ἔχει εἰς τὴν μέσην γερμανικὴν καὶ τὸν τύπον hübesch, ἐξ οὗ τὸ νῦν hübsch, νόστιμος.

dach, δεκκ, λ. tegimen, tec-tum. Τὸ ἑλλ. στέγη νὰ διδάσκει, ὅτι εἰς τὸ γερμ. τὸ s ἀπεβλήθη. ἀγ. dak-ju στέγω.

tenne, ἀγ. tenni, ὁ ἄλων εἶναι ταυτόρριζον μετὰ τοῦ θέραρ.

tor, ἀγ. tor, γτ. daur, πόλη· ἀνήκει ὅπως τὸ θύρα εἰς τὴν ἀρχικὴν ρίζαν dhur, τῆς ὁποίας ὁμοίως

¹⁾ Τὸ σύνθετον pflugschar, ὕνις, τοῦ ὁποίου τὸ δεύτερον μέρος εἶναι τὸ οὐσιαστ. schar ἀπὸ τοῦ ῥήματος scheren, ἀγ. skeran, ἑλλ. κείρειν.

²⁾ heim, heima, οἶκος, πατρικὸς οἶκος, πατρίς, heimati, heimioite, νῦν heimat, πατρίς. Εἰς τὸ daheim, οἶκος, εἶναι τὸ heim ἐπιρρηματικὴ δοτικὴ, εἰς τὸ heim gehen, ὑπάγειν οἴκαδε, κτλ. ἐπιρρηματικὴ αἰτιατικὴ, heimlich, ἀγ. heimlich σημαίνει ἀ) οἰκίος β) κρυφίως = geheim, ἐξ οὗ geheimnisse μυστήριον.

¹⁾ Ἄυτη ἡ συνήθεια δὲν εἶναι μόνον ἑλληνικὴ. Μετὰ δύο μῆνας θὰ ὁμιλήσω περὶ αὐτῆς εἰς τὰς στήλας τῆς «Μανδάρης».

ἡ σημασία εἶναι ἄγνωστος. Τὸ *iūte*, θύρα, εἶναι τὸ θηλυκὸν τοῦ *tor*.

wagen, ἄμαξα, ἀγ. *wag-an*, καὶ τὸ ἑλλ. ὄχος συμφωνοῦσι κατὰ τὴν ῥίζαν. Ὅτι εἰς τὴν ἑλλ. λέξιν ἀπέπεσε τὸ *F*, διδάσκουσι τὸ σανσκρ. *vahāmi*, ὀχέομαι, καὶ τὸ λ. *veho*. Εἰς τὴν αὐτὴν ῥίζαν ἀνήκουσι τὰ οὐσιαστικά *woge* τὸ κύμα, *weg* δρόμος (γτ. *vigs*), *wage* ζυγός. Ἡ ἀρχικὴ σημασία τῆς ῥίζης εἶναι *wegeln*, γερμ. *be-weg-en*, γτ. *ga-vag-jan*.

deichsel, ἀγ. *dihsel*, ὁ ῥυμός, καὶ τὸ ἑλλ. τόχος, λ. *Femo* ἀντὶ *Fecmo* εἶναι ταυτόρριζα.

scheit, ἀγ. *skeit*, καὶ τὸ ταυτοσήμαντον ἑλλ. σχίζα ἔρχονται ἀπὸ τῆς ῥίζης *skid*, τὸ ἑλλ. σχίζειν εἶναι γτ. *skaidan*, ἀγ. *skeidan*, νῦν *scheiden*. Σύνθετον εἶναι τὸ *grabscheit*, σκαφεῖον, πρῶτον τὸ κοντάριον τοῦ σκαφείου, καὶ τὸ *richtscheit*, κανών. Τὸ ῥῆμα *scheitern* *καταγεῖν* σημαίνει: *in scheiter oder stükke aufgelöst werden*, εἰς σχίζας ἢ κομμάτια διαλύεσθαι. Ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ στελέχους ἔρχονται καὶ ἄλλαι λέξεις καὶ αἱ ἐξῆς δύο, τὰς ὁποίας ἔπρεπε νὰ ἀναφέρω ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν μέλη τοῦ σώματος, λέγω τὰ *scheitel*, ἀγ. *skeitila*, ἡ κορυφή εἴτε τὸ ἄκρον τῆς κεφαλῆς, ὅπου αἱ τρίχες χωρίζονται, καὶ *schedel*, κοινῶς *schädel*, τὸ κρανίον. Ἀλλὰ τὸ οὐσιαστικὸν *schindel* σχίδαξ, εἶναι ξένον, ἀπὸ τοῦ λατ. *scindula*.

Τὸ ἀγ. *sib*, νῦν κοινῶς *sieb*, καὶ τὸ ταυτοσήμαντον *σήστρον*, ὅπως καὶ τὸ *σάειν* καὶ τὸ *seihen*, ἀγ. *sihan* ἔρχονται ἀπὸ τῆς αὐτῆς ῥίζης. Πρὸς τὸ *seihen* καὶ οὐχὶ πρὸς τὸ *sehen* εἶναι συγγενὲς τὸ ῥῆμα *sichten*. Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ *seim*, *honig-seim*, καθαρισμένον μέλι.

joch, ἀγ. *joh*, καὶ ζυγός καὶ λ. *jugum* εἶναι ταυτόρριζα.

Ἀναφέρω εἰς τὴν τάξιν ταύτην μόνον τὰ ὀνόματα εἰδῶν τινῶν σίτου. Ἡ γενικὴ ὀνομασία τοῦ σίτου εἶναι *getraide*, ἀγ. *getragidi*, τὸ ὑπὸ τῆς γῆς φαινόμενον, προκείμενον.

Τὸ *waiszen*, πυρρός, ἀγ. *hveizi*, γτ. *hvaiteis* φησὶν ὅτι εἶναι συγγενὲς πρὸς τὸ ἐπίθετον *weiss*, γτ. *hveits*. Τὸν ἀρχαῖον τύπον δεῖκνυσι τὸ σανσκρ. *s'veta* (λευκός), ὅπερ δὲν ἀπέχει τόσον πολὺ τοῦ σίτου.

gerste, ἀγ. *gersta* καὶ τὸ ἀντίστοιχον ἑλλ. κριθή ὅπως καὶ τὸ λατ. *hordeum* εἶναι ταυτόρριζα. Ἡ ῥίζα φαίνεται ὅτι εἶναι *ghurd*. Ἐκ τοῦ *hordeum* προήλθον οἱ ἐξῆς τύποι τῶν τριῶν κυριωτέρων ῥωμανικῶν γλωσσῶν ἰταλ. *orzo*, γαλλ. *orge*, ἰσπαν. *ordeo*.

ähre ἀντὶ τοῦ *äher*, ἀγ. *ahir*, ὁ στάχυς, ἀναμφιδόλως εἶναι συγγενὲς πρὸς τὸ ἐπίθετον *ἄκρος*. Ἀπὸ τῆς ῥίζης *ak* ἔρχεται καὶ ἡ λέξις *ἀκοστή*, ἣτις

παρὰ τοῖς Κυπρίοις ἐσημαίνει τὴν κριθήν. Εἰς τὴν λατ. γλῶσσαν τὸ μὲν *acus*, *us* σημαίνει *βαλόνην*, *ἀκίστραν*, τὸ δὲ *acus*, εἰς *ἄχυρον*. Διὰ τοῦτο τολμῶ νὰ ἐκφράσω τὴν γνώμην, ὅτι καὶ ἡ λέξις *ἄχυρον* ἀνήκει εἰς τὴν αὐτὴν ῥίζαν.

müle, ἀγ. *muli*, λ. *moia*, ἑλλ. *μύλος*, *μύλη*, ἔπειτα τὰ ῥήματα *malen*, ἀγ. *malan*, ἑλλ. *μύλλω* δεῖκνυουσιν ἀμέσως τὴν κοινὴν καταγωγὴν. Ἡ πρώτη σημασία ἦτο ἡ τοῦ *συντρίβειν* (γτ. *mul-jan*), γτ. *malma*, ἀγ. *melmo* κόνις, ἐξ οὗ *zermalmen* *συντρίβειν*, *mulm* ψιλὴ γῆ, ἔπειτα γτ. *mulda*, ἀγ. *molta* χαλαρὰ γῆ, ἐξ οὗ *maulwurf* ἀσπίλαξ = *erdauferwerfer*. Τέλος *milbe*, τὸ συντρίβον ἔντομον, ἡ σίλφη, ἀγ. *miliwa*.

(Ἡ συνέχεια εἰς τὸ ἐπόμενον φυλλάδιον.)

DR. MICHAEL DEFFNER.

ΒΟΗΘΕΙ ΣΑΥΤΟΝ.

(Συνέχ. Ἰδε φυλλάδ. 320.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Τρεῖς ἐπιφανεῖς πηλουργοί.

Ἡ ἱστορία τῆς πηλουργίας παρέχει τινὰ τῶν σπουδαιότερων παραδειγμάτων δραστηρίας ἐπιμονῆς, ὅσα δύναται τις νὰ εὑρῇ εἰς τὰς βιογραφίας ἀπάντων τῶν διακεκριμένων ἀνδρῶν. Μεταξὺ τούτων θέλομεν ἐκλέξῃ τρεῖς τῶν μάλλον ἀξιοπαρατηρήτων τὴν τοῦ Γάλλου Βερνάρδου Παλισσὺ, τοῦ Γερμανοῦ Ἰωάννου Φριδερίκου Μπόττγκερ καὶ τὴν τοῦ Ἀγγλοῦ Ἰωσήφ Βέδζβουδ.

Ἄν καὶ ἡ διὰ τῆς κεραμικῆς τέχνης κατασκευὴ κοινῶν σκευῶν ἦτο γνωστὴ τοῖς πλείστοις τῶν ἀρχαίων ἐθνῶν, ἡ κατασκευὴ τῶν ἐγκαύστων πηλίνων σκευῶν ἦτο πολὺ σπανιωτέρα. Ἦτο ὅμως ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Τυρρῆνοισι τὰ δὲ λείψανα τῆς τέχνης τῶν εὐρίσκονται εἰσέτι ἐν ταῖς συλλογαῖς ἀρχαιοτήτων. Ἀλλ' ἡ τέχνη ἐξηφανίσθη βαθμηδὸν καὶ μόνον εἰς μεταγενεστέραν σχετικῶς ἐποχὴν κατώρθωσε νὰ ἀκμάσῃ ἐκ νέου. Ἡ τυρρηνικὴ πηλουργία ἦτο μεγάλης ἀξίας κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους π. Χ. ἐπὶ Αὐγούστου ἡ ἀξία τυρρηνικοῦ ἀγγείου ἐλογίζετο ἴση πρὸς τὸ βάρος αὐτοῦ εἰς χρυσόν. Φαίνεται ὅτι οἱ Μαυριτανοὶ ἐξηκολούθησαν ἐξασκοῦντες τὴν τέχνην, διότι ὑπῆρχεν ἐν χρήσει, κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν Πισσατῶν ἄλωσιν τῆς νήσου Μαγιώρκας, ἐν ἔτει 1115.

Μεταξὺ τῶν ὑπὸ τῶν Πισσατῶν ἀρπαγέντων λαφύρων, ὑπῆρχον καὶ πολλὰ πῆλινα ἀγγεῖα Μαυριτανικῆς κατασκευῆς, ἅτινα μετεκομίσθησαν εἰς Πίσσας καὶ ἐνεχαράχθησαν ὡς σημεῖον νίκης εἰς τὰ τεῖχη παλαιῶν ἐκκλησιῶν, ὅπου εἰσέτι φαίνονται. Μετὰ δύο περί-